

Aristoteles
a
Dante
odhalují
záhady
vesmíru

BENJAMIN ALIRE SÁENZ

COO

BOO

Aristoteles
a
Dante
odhalují
záhady
vesmíru

BENJAMIN ALIRE SÁENZ

COO
BOO

Přeložila Světlana Ondroušková

Czech language copyright © 2015 by Coobook

Original English language edition copyright © 2012 by Benjamin Alire Sáenz

Published by arrangement with Simon & Schuster Books For Young Readers, an imprint of Simon & Schuster Children's Publishing Division. All rights reserved. No part of this book may be reproduced or transmitted in any form or by any means, electronic or mechanical, including photocopying, recording or by any information storage and retrieval system, without permission in writing from the Publisher.

Translation © Světlana Ondroušková, 2015

Lettering © Tomáš Kropáček, 2015

Jacket design by Chloë Foglia

Jacket illustration of landscape and sky copyright © 2012 by Mark Brabant

Illustration in sky copyright © 2012 by Sarah Jane Coleman

ISBN 978-80-7544-005-1

*Všem klukům,
kteří se museli naučit hrát podle jiných pravidel*

Proč se usmíváme? Proč se smějeme? Proč se cítíme sami? Proč jsme smutní a zmatení? Proč čteme poezii? Proč se při pohledu na obraz rozpláčeme? Proč naše srdce tluče o život, když se zamilujeme? Proč pociťujeme stud? Co je ta věc ukrytá hluboko v našem nitru, které se říká touha?

Jiná pravidla léta

*Celý problém s mým životem spočíval v tom,
že jsem si ho nevymyslel já.*

Jedna

Jednoho letního večera jsem usnul s nadějí, že by svět mohl být jiný, až se probudím. Když jsem ráno otevřel oči, byl svět stále stejný. Shodil jsem ze sebe peřinu a jen tak jsem ležel a cítil teplo, které se vlévalo do pokoje přes otevřené okno.

Natáhl jsem ruku po knoflíku rádia. Hrála písnička „Alone“. To je ale blbost, „Alone“ od skupiny „Heart“. Nebyla to moje oblíbená písnička. Nebyla to moje oblíbená skupina. Nebylo to moje oblíbené téma. „Ani nevíš, jak dlouho...“

Bylo mi patnáct.

Nudil jsem se.

Bylo mi mizerně.

Pokud šlo o mě, slunce by klidně mohlo rozžhavit modrou na obloze tak, až by se celá sesypala. Pak by na tom nebe bylo stejně mizerně jako já.

Dýdžej opakoval jenom samé nezábavné, zcela zřejmé věty: „Je léto! Venku je pořádný horko!“ A pak tam hodil retro melodii z Osamělého jezdce, kterou s oblibou pouštěl každé ráno, protože si myslel, že je to ten nejskvělejší způsob, jak postavit na nohy celou zem. „Hola hej, zlatička!“ Kdo toho chlapíka zaměstnal? Ničil mě. Myslím, že zatímco jsme poslouchali operní předehru z Viléma Tella, měli jsme si představit, jak osamělý jezdec a indiánský bojovník Tonto cválají na koních pouští.

Možná mu někdo měl říct, že už nám všem dávno není deset. „Hola hej, zlatíčka!“ Šílenost. Hlas dýdžeje byl zase v éteru: „Vstáváme, El Paso! Je pondělí patnáctýho června 1987! 1987! Věřili byste tomu? A všechno nejlepší přejeme Waylonu Jenningsovi, ktorej dnes slaví padesát let!“ Waylonu Jenningsovi? Tohle snad měla být rocková stanice! Pak ale řekl něco, co by mohlo nasvědčovat tomu, že má hlavu přece jen v pořádku. Odvyprávěl příběh o tom, jak Waylon Jennings přežil pád letadla v roce 1959, při kterém zemřeli Buddy Holly a Richie Valens. Po této poznámce zahrál předělávku písně „La Bamba“ od Los Lobos.

„La Bamba“. To se dalo přežít.

Poklepával jsem bosou nohou o dřevěnou podlahu. A jak jsem si tak pokyvoval hlavou do rytmu, začal jsem si představovat, co se asi honilo hlavou Richiemu Valensovi, než se letadlo zřítilo na tvrdou zem. *Hej, kámo! Hudba dohrála.*

Aby hudba dohrála tak brzo. Aby hudba dohrála, a všechno teprve začalo. To bylo neskutečně smutné.

Dva

Vešel jsem do kuchyně. Máma připravovala oběd na setkání se svými přítelkyněmi ze Spolku křesťanských žen. Nalil jsem si sklenici pomerančového džusu.

Máma se na mě usmála. „Dočkám se po ránu pozdravu?“

„Přemýšlím o tom,“ řekl jsem.

„Alespoň že ses vyhrabal z postele.“

„Musel jsem o tom dlouho přemýšlet.“

„Co mají kluci pořád s tím spaním?“

„Prostě nám to jde.“ To ji rozesmálo. „Stejně jsem nespala. Poslouchal jsem písničku ‚La Bamba‘.“

„Richie Valens,“ řekla téměř šeptem. „Tak smutné.“

„Stejně jako tvoje Patsy Cline.“

Přikývla. Někdy jsem ji přistihl, jak si zpívá písničku „Crazy“, a musel jsem se pousmát. A ona se taky pousmála. Bylo to, jako bychom mezi sebou měli nějaké tajemství. Moje máma měla příjemný hlas. „Letecké nehody,“ zašeptala matka. Myslím, že mluvila spíš sama se sebou než se mnou.

„Richie Valens možná umřel mladý – ale něco po něm zůstalo. Tím myslím, že *po něm skutečně něco zůstalo*. Ale já? Co jsem dokázal já?“

„Ty máš čas,“ řekla. „Máš spoustu času.“ Věčná optimistka.

„No, nejdřív se z člověka musí stát osobnost,“ řekl jsem.

Zvláště se na mě podívala.

„Je mi patnáct.“

„Vím, kolik ti je.“

„Patnáctiletý nikdo nebere jako lidi.“

Máma se rozesmála. Byla učitelka na střední. Věděl jsem, že se mnou částečně souhlasí.

„A o čem je teda to vaše velký setkání?“

„Děláme nějaké změny v potravinové bance.“

„Potravinový bance?“

„Každý by měl mít co jíst.“

Moje máma měla soucit s chudými. Prošla si tím taky. Věděla o hladu víc, než se kdy dozvím já.

„Jo,“ řekl jsem, „to máš pravdu.“

„Možná nám můžeš pomoci?“

„Jasně,“ řekl jsem. Nenáviděl jsem dobročinné práce. Celý problém s mým životem spočíval v tom, že jsem si ho nevymyslel já.

„Co budeš dnes dělat?“ Znělo to jako výzva.

„Přidám se k nějakému gangu.“

„To nebylo vtipné.“

„Jsem Mexičan. Copak se to takhle u nás nedělá?“

„To *nebylo* vtipné.“

„To nebylo vtipný,“ řekl jsem. Dobře, tak to nebylo vtipný.

Najednou jsem měl nutkání vyběhnout z domu. Ne, že bych měl kam jít. Když měla moje máma setkání Spolku křesťanských žen, měl jsem pocit, že se dusím. Nebylo to ani tak tím, že jejím přítelkyním bylo přes padesát – tím to nebylo. A nebylo to ani všemi těmi komentáři, jak se jim měním v muže přímo před očima. Chci tím říct, že jsem doká-

zal rozeznat hloupé řeči, když jsem je slyšel. A co se týkalo hloupých řečí, tyhle patřily k těm milým, neškodným a láskyplným. Nevadilo mi, když mě braly za ramena a říkaly mi: „Nech mě, ať si tě prohlídnu. *Déjame ver*. Ty seš ale hezkej kluk. Celej papá.“ Ne, že by se bylo na co dívat. Byl jsem to prostě já. A jasně, jasně, vypadal jsem jako táta. Nemyslel jsem si ale, že je to něco tak úžasného.

Co mě dohánělo k šílenství, bylo, že moje máma měla daleko víc přátel než já. To bylo neskutečně smutné.

Rozhodl jsem se, že si vyrazím zaplavat do bazénu v Memorial parku. Byl to takový malý nápad. Ale alespoň to byl můj nápad.

Ještě než jsem odešel, stačila máma zachytit starý ručník, který jsem si přehodil přes rameno, a vyměnila ho za lepší. V mámině světě byla určitá vymezená pravidla pro ručníky, která jsem zkrátka a dobře nechápal. Pravidla ale nekončila u ručníků.

Prohlédla si moje triko.

Dobře jsem věděl, jak vypadá její pohled, když s něčím nesouhlasí. Než mě přinutila se převléknout, předvedl jsem jí jeden z těch svých. „To je můj oblíbený triko,“ řekl jsem.

„Copak jsi ho neměl na sobě včera?“

„Ano,“ řekl jsem. „To je Carlos Santana.“

„Vím, kdo to je,“ řekla.

„Táta mi ho dal k narozeninám.“

„Pokud si vzpomínám, netvářil ses tenkrát nijak nadšeně, když jsi ten dárek od táty rozbaloval.“

„Doufal jsem, že to bude něco jiného.“

„Něco jiného?“

„Nevím. Něco jinýho. Triko k narozeninám?“ Podíval jsem se na mámu. „Myslím, že mu nerozumím.“

„Není tak složitý, Ari.“

„Nemluví.“

„Někdy ale naopak, když lidi mluví, neříkají pravdu.“

„Asi jo,“ řekl jsem. „Nevadí, ale rád bych si na sebe teď vzal tohle triko.“

„V žádném případě.“ Usmívala se.

Já jsem se usmíval také. „Táta ho dostal na svém prvním koncertě.“

„Byla jsem tam. Vzpomínám si. Je staré a obnošené.“

„Je to vzpomínka.“

„To jistě ano.“

„Mami, je léto.“

„Ano,“ řekla, „je léto.“

„Jiný pravidla,“ řekl jsem.

„Jiná pravidla,“ zopakovala.

Miloval jsem odlišná letní pravidla. Máma je spíš strpěla.

Natáhla se a prsty mi upravila vlasy. „Slib mi, že si ho na sebe zítra nevezmeš.“

„Dobře,“ řekl jsem. „Slibuju. Ale jenom pokud mi ty slíbíš, že ho nedáš do pračky.“

„Možná tě nechám, aby sis ho vypral sám.“ Usmála se na mě. „Neutop se.“

Oplatil jsem jí úsměv. „Kdyby se to stalo, nedávej pryč můjho psa.“

Ta věc se psem byl jenom vtip. Žádného jsme neměli.

Máma chápala můj smysl pro humor. A já zase chápal ten její. Rozuměli jsme si. Byla mi sice trochu záhadou. Jednu

věc jsem ale chápal *zcela* – proč se do ní táta zamiloval. Proč se ona zamilovala do mého otce, bylo něco, co mi stále nešlo do hlavy. Jednou, to mi bylo šest nebo sedm, jsem se na tátu skutečně naštvál, protože jsem chtěl, aby si se mnou hrál, ale on vypadal, že je někde daleko. Jako bych ani nebyl. Zeptal jsem se mámy a dal jsem do toho celý svůj klukovský vztek: „Jak sis toho člověka mohla vzít?“

Usmála se a prsty mi prohrábla vlasy. Tak to dělala vždycky. Podívala se mi přímo do očí a tiše řekla: „Tvůj otec byl krásný muž.“ Ani trochu nezaváhala.

Chtěl jsem se zeptat, co se stalo se vší tou krásou.

Tri

Vy Kročil jsem do tak parného dne, že i ještěrkám bylo jasné, že bude lepší, když dnes nebudou vylézat. Dokonce i ptáci raději jenom posedávali. Asfaltové záplaty plnicí praskliny na silnici se roztékaly. Modř na nebi měla bledý nádech a zdálo se mi, jako by všichni před městem a jeho parnem utekli. Nebo snad všichni zemřeli jako v jednom z těch sci-fi trháků a já jsem byl poslední muž na zemi. A právě ve chvíli, kdy mi hlavou bleskla tato myšlenka, projela kolem mne na kole parta kluků ze sousedství. Najednou jsem si přál, abych posledním mužem na zemi skutečně *byl*. Něčemu se smáli a jen tak se poflakovali, zdálo se, že je to baví. Jeden z nich na mě zakřičel: „Hej, Mendozo! Vyrázil sis se všemi svými kámoši?“

Mávl jsem, abych naznačil, že nepokazím žádnou legraci, *ha ha ha*. A pak jsem jim ukázal prostředníček.

Jeden z nich se zastavil, otočil se a začal kolem mě kroužit na kole. „Chceš to snad zopakovat?“ zeptal se.

Znova jsem zvedl prostředníček.

Zastavil kolo přímo přede mnou a sjel mě pohledem.

Nefungovalo to. Věděl jsem, o koho se jedná. Jeho brácha, Javier, to na mě už jednou zkoušel. Jednu jsem mu vypálil. Nepřítel na celý život. Nelitoval jsem. No, byl jsem trochu impulzivní. Přiznávám.

Nasadil zlý tón. Jako by mě to mělo postrašit. „Nehraj si se mnou, Mendozo.“

Znova jsem mu ukázal prostředníček, zvedl jsem ho přímo před jeho obličej, jako by to byla zbraň. Vzdal to a odjel i se svým kolem. Báł jsem se spousty věcí – ale ne týpků, jako byl on.

Většina kluků si se mnou nezahrávala. Dokonce ani ti, co se jen tak poflakovali s nějakým gangem. Všichni okolo mě ještě jednou projeli na kole a něco pokřikovali. Všem jim bylo tak třináct čtrnáct a navázat se do kluka, jako jsem já, pro ně byla jen hra. Jak se jejich hlasy vytrácely, začínal jsem se litovat.

Sebelítost jsem si pěstoval jako umění. Myslím, že jistá moje část to dělala ráda. Možná to mělo co dělat s tím, v jakém pořadí jsem se narodil. Chápete, myslím, že to s tím souviselo. Nelíbilo se mi, že jsem byl jedináček jenom jako. Nevěděl jsem, jak jinak o sobě přemýšlet. Byl jsem jedináček, ale ve skutečnosti tomu tak nebylo. To se mi nelíbilo.

Moje sestry dvojčata byly o dvanáct let starší. Dvanáct let bylo jako celý život. Přísahám. A vždycky jsem se kvůli tomu cítil jako mimino nebo jako hračka, domácí mazlíček. Mám hrozně rád psy, někdy mi ale přišlo, že jsem jenom takový maskot naší rodiny. Tak se ve španělštině říká psovi, kterého si rodina chová jako domácího mazlíčka. *Mascoto*. Maskot. Skvělý. Ari, rodinný maskot.

A můj brácha byl o jedenáct let starší. Byl pro mě ještě vzdálenější než moje sestry. Nemohl jsem ani vyslovit jeho jméno. Kdo by proboha rád mluvil o svém starším bratrovi, když je ve vězení? Máma ani táta ne, to bylo jisté. Ani mé

sestry ne. Možná to bylo tím mlčením okolo mého bratra, že se mnou něco nebylo v pořádku. Asi to bylo tím. Pokud nemluvíte, můžete být docela osamělí.

Když se mí sourozenci narodili, byli moji rodiče mladí a museli se se spoustou věcí poprat. „Poprat se“ byla jejich oblíbená slova. Někdy v době, kdy už měl můj otec tři děti a snažil se dodělat vysokou školu, se přihlásil k mariňákům. Pak odešel do války.

A ta ho změnila.

Narodil jsem se, když se vrátil domů.

Někdy mi přijde, jako by si na sobě nesl takové jizvy. Na srdci. V hlavě. Všude. Zkrátka není snadné být synem muže, který bojoval ve válce. Když mi bylo osm, zaslechl jsem, jak si moje máma povídá s tetou Ofélií po telefonu. „Nemyslím si, že se někdy z té války skutečně vrátí.“ Později jsem se tety Ofélie zeptal, jestli je to pravda. „Ano,“ řekla, „je to tak.“

„Proč je ale táta pořád ve válce?“

„Protože tvůj otec má svědomí,“ řekla.

„Co se mu ve válce stalo?“

„To nikdo neví.“

„Proč to neřekne?“

„Protože nemůže.“

Takhle to bylo. Když mi bylo osm, nevěděl jsem o válce vůbec nic. Nevěděl jsem dokonce ani, co je to svědomí. Jediné, co jsem věděl, bylo, že táta někdy bývá smutný. Nenáviděl jsem, že je smutný. Byl jsem z toho také smutný. A smutek jsem neměl rád.

Takže jsem byl synem muže, který si v sobě neustále nosil Vietnam. Ano, měl jsem všechny tragické důvody, abych se

mohl litovat. Že mi bylo patnáct, ničemu nepomáhalo. Někdy jsem si myslel, že vůbec největší tragédie je právě to, že je mi patnáct.

Styri

Když jsem přišel na koupaliště, musel jsem si nejprve dát sprchu. Takový byl jeden z předpisů. Zase pravidla. Nenáviděl jsem, že musím do sprchy s bandou dalších kluků. Nevím proč, zkrátka jsem to neměl rád. Někteří kluci si rádi hodně povídají, jako by to bylo normální být s partou kamarádů ve sprše a povídat si o učiteli, kterého nenávidíte, nebo o posledním filmu, který jste viděli, nebo o holce, se kterou jste chtěli něco podniknout. Já ne, neměl jsem co říct. Kluci ve sprše. To mi nic neříká.

Odešel jsem k bazénu a sedl jsem si k mělké části a chodidla ponořil do vody.

Co děláte na koupališti, když neumíte plavat? Učíte se. Myslím, že to byla ta správná odpověď. Už jsem se naučil, jak nechat své tělo vznášet na hladině. Nějak se mi podařilo pochytit základy fyziky. Ale vůbec nejlepší na celé věci bylo, že ten objev jsem udělal úplně sám.

Úplně sám. Tuhle větu jsem miloval. Nikdy jsem zrovna neuměl žádat ostatní o pomoc, byl to zlovyk, který jsem zdědil po otci. A instruktoři plavání, kteří sami sebe nazývali plavčíci, mě pěkně štváli. Neměli zase takový zájem učit vyhublýho patnáctiletého zelenáče plavat. Spíš je zajímaly holky, kterým najednou začala pučet prsa. Byli posedlí poprsím.

Tak tomu prostě bylo. Zaslechl jsem jednoho plavčíka, jak to říká druhému místo toho, aby se věnovali skupince malých dětí: „Holky jsou jako stromy pokrytý listím a plody. Chceš vylézt nahoru a všechny je otrhat.“

Ten druhý se zasmál. „Seš vůl,“ řekl.

„Ne, spíš básník,“ řekl. „Básník těla.“

A pak oba vyprskli smíchy.

Jistě, rašila na nich Whitmanova stébla trávy. Můj hlavní problém s kluky byl, že jsem necítil potřebu zdržovat se v jejich blízkosti. Tím chci říct, že se v jejich přítomnosti cítím nesvůj. Nevím proč, ne přesně. Zkrátka nevím, nějak jsem k nim nepatřil. Myslím, že jsem se za to zatraceně styděl, že jsem byl muž. A opravdu mě ničilo, že bylo víc než pravděpodobné, že vyrostu a budu jako jeden z těch idiotů. *Holka je jako strom?* To určitě a kluci jsou zase chytří jako shnilý dřevo prolezlý termity. Máma by na to řekla, že si jenom procházejí nějakým obdobím. Brzo budou mít hlavu zase v pořádku. To jistě ano.

Možná že život *byl* jenom sled období – jedno za druhým a pak zase další. Možná za pár let budu procházet stejnou fází jako ti osmnáctiletí plavčíci. Ale ne, že bych skutečně věřil mámině teorii období. Neznělo to jako vysvětlení – spíš jako omluva. Myslím si, že máma tu věc ohledně kluků vůbec nepochopila. Já vlastně taky ne. A já jsem byl kluk.

Cítil jsem, že se mnou bylo něco špatně. Vlastně jsem byl záhadou i sám pro sebe. To se mi nelíbilo. Znamenalo to vážný problém.

Jedna věc byla jistá: V žádném případě nikdy nepožádám jednoho z těch idiotů o pomoc, aby mě naučil plavat. Bylo lepší být sám a cítit se mizerně. Bylo lepší se utopit.

Tak jsem trávil čas jen sám se sebou a tak nějak proplouval. Ne, že bych se zrovna bavil.

A právě tenkrát jsem zaslechl jeho hlas, trochu pisklavý. „Můžu tě naučit plavat.“

Přesunul jsem se ke straně bazénu a postavil se do vody, přivřené oči jsem mhouřil do slunce. Posadil se na okraj bazénu. Podíval jsem se na něj podezíravě. Jestli mi nějaký kluk nabízí, že mě naučí plavat, pak jistě nemá co na práci. Dva kluci, kteří nemají co na práci? Kolik by tohle mohlo být legrace?

Měl jsem pravidlo, že bylo lepší nudit sebe sama než nudit někoho jiného. Tímhle pravidlem jsem se řídil. Možná právě proto jsem neměl žádné kamarády.

Podíval se na mě. Vyčkával. A pak nabídku zopakoval. „Můžu tě naučit plavat, jestli chceš.“

Něco v jeho hlase se mi líbilo. Znělo to, jako by byl nachlazený, jako by o něj měl každou chvíli přijít. „Máš fakt zvláštní hlas,“ řekl jsem.

„Alergie,“ odpověděl.

„Na co máš alergie?“

„Na vzduch,“ odpověděl.

To mě rozesmálo.

„Jmenuju se Dante,“ řekl.

To mě rozesmálo ještě víc. „Promiň,“ řekl jsem.

„To je v pohodě. Lidi se smějou, když slyší moje jméno.“

„Ne, ne,“ řekl jsem. „To jenom, že já jsem Aristoteles.“

Oči se mu rozzářily. Bylo vidět, že byl skutečně připravený poslouchat každé moje slovo.

„Aristoteles,“ zopakoval jsem.

Pak jsme oba tak trochu zešíleli. Smíchy.

„Můj táta je profesor angličtiny,“ řekl.

„Aspoň máš výmluvu. Můj táta je pošťák. Aristoteles je anglická verze jména mého dědečka.“ A potom jsem vyslovil jméno svého dědečka s opravdu formálním mexickým přízvukem: „*Aristotiles*. A moje skutečný křestní jméno je Angel.“ A potom jsem to vyslovil španělsky: „*Angel*.“

„Ty se jmenuješ Angel Aristoteles?“

„Jo. Tak se správně jmenuju.“

Znova jsme se smáli. Nemohli jsme přestat. Chtěl bych vědět, čemu jsme se tolik smáli. Byla to jenom ta naše jména? Smáli jsme se, protože se nám ulevilo? Udělalo nám to radost? Smích byl jednou ze záhad života.

„Já jsem vždycky lidem říkal, že jsem Dan. Chápeš, prostě jsem vypustil dvě poslední písmena. Ale už to nedělám. Nebylo to správný. Stejně to vždycky někdo odhalil. A pak jsem si připadal jako lhář a blázen. Styděl jsem se za to, že jsem se za sebe styděl. Neměl jsem ten pocit rád.“ Pokrčil rameny.

„Všichni mi říkají Ari,“ řekl jsem.

„Rád tě poznávám, Ari.“

Líbilo se mi, jak řekl to, *rád tě poznávám, Ari*. Jako by to myslel vážně.

„Dobře,“ řekl jsem, „nauč mě teda plavat.“ Mám pocit, že jsem to řekl, jako bych mu tím dělal laskavost. Buď si toho nevšiml, nebo mu to bylo jedno.

Dante byl pedantský učitel. Byl skutečný plavec, věděl všechno, co se týkalo pohybu paží, nohou a dechu, věděl, jak tělo funguje ve vodě. Voda byla něco, co miloval, něco, co respektoval. Rozuměl její kráse a jejímu nebezpečí. Mlu-

vil o plavání, jako by to byl způsob existence. Bylo mu patnáct. Kdo byl tenhle kluk? Působil trochu křehce – ale nebyl. Byl disciplinovaný a neústupný a vzdělaný a nepředstíral, že je obyčejný a hloupý. Nic takového nedělal.

Byl vtipný a soustředěný a nenechal si jen tak něco líbit. Tím chci říct, že si to mohl dovolit. A nebylo na tom nic zlého. Nechápal jsem, jak člověk může žít v tak nelítostném světě, aniž by to na něm zanechalo jedinou stopu. Proč by kluk nemohl žít aspoň trochu bez lítosti?

Dante se stal jednou z položek vesmíru záhad. Celé to léto jsme spolu plavali a četli komiksy a knížky a přeli se o ně. Dante měl od svého táty všechny staré komiksy *Supermana*. Miloval je. Taky měl rád *Archieho a Veroniku*. Tu blbost jsem nenáviděl. „Není to žádná blbost,“ řekl.

Já jsem měl rád Batmana, Spider-Mana a Neuvěřitelného Hulka.

„To je až moc temný,“ řekl Dante.

„Je to od chlapíka, co miluje Conradovo *Srdce temnoty*.“

„To je něco jiného,“ řekl. „Conrad psal literaturu.“

Se všemi jsem se vždycky hádal, že komiksy jsou také literatura. Literatura byla ale pro kluka, jako byl Dante, velice vážné téma. Nepamatuju si, že bych s ním kdy nějakou hádku vyhrál. Uměl lépe diskutovat. Byl také lepší čtenář. Conradovu knihu jsem si přečetl kvůli němu. Když jsem ji dočetl, řekl jsem mu, že se mi nelíbila. „Až na to,“ řekl jsem, „že je to pravda. Svět je temný místo. Conrad v tom má pravdu.“

„Možná tvůj svět, Ari, ale ne ten můj.“

„Jasně, fajn,“ řekl jsem.

„Jasně, fajn,“ řekl.

Pravda je, že jsem mu lhal. Ta kniha se mi ve skutečnosti líbila. Myslel jsem si, že to byla ta nejlepší věc, jakou jsem kdy četl. Když si můj otec všiml, co čtu, řekl mi, že to je jedna z jeho oblíbených knih. Chtěl jsem se ho zeptat, jestli ji četl *před* nebo *po* návratu z války ve Vietnamu. Nebylo dobré takhle se táty ptát. Nikdy neodpověděl.

Měl jsem představu, že Dante čte, protože ho to baví. Já jsem četl, protože jsem neměl nic jiného na práci. On analyzoval věci. Já jsem je prostě četl. Mám pocit, že jsem musel ve slovníku vyhledávat víc slov než on.

Byl jsem temnější než on. A nemluvím jen o barvě pleti. Řekl mi, že život vidím moc tragicky. „Proto máš rád Spider-Mana.“

„Jsem jenom víc Mexičan,“ řekl jsem. „Mexičani jsou prostě tragičtí.“

„Může to bejt tím,“ řekl.

„Ty seš optimistickej Američan.“

„To je urážka?“

„Mohla by bejt,“ řekl jsem.

Smáli jsme se. Vždycky jsme se smáli.

Mezi mnou a Dantem byly rozdíly. Měli jsme ale i spoustu společných věcí. Jednou z nich bylo, že ani jeden z nás nemohl přes den koukat na televizi. Naším rodičům se nelíbilo, co televize dělá s dětským mozkem. Oba jsme vyrostli na přednáškách, které zněly asi takto: *Jsi kluk! Tak se zvedni a jdi něco dělat! Tam venku je svět, který na tebe čeká...*

S Dantem jsme byli poslední dva kluci v Americe, kteří vyrostli bez televize. Jednoho dne se mě zeptal: „Myslíš, že naši rodiče mají pravdu – že tam venku je svět, kterej na nás čeká?“

„Pochybuju o tom,“ řekl jsem.

Smál se.

Potom jsem dostal nápad. „Tak nasedneme do autobusu a zjistíme, co tam na nás čeká.“

Dante se usmál. Oba jsme si zamilovali cestování autobusem. Někdy jsme celé odpoledne jen tak jezdili autobusem. Řekl jsem Dantovi: „Bohatý nejezděj autobusem.“

„Proto nás to baví.“

„Možná proto,“ řekl jsem. „Jste chudý?“

„Ne.“ Pak se usmál. „Kdybychom ale utekli z domova, byli bychom oba chudý.“

Myslel jsem, že co řekl, bylo opravdu zajímavé. „Udělal bys to?“ řekl jsem. „Utek bys?“

„Ne.“

„Proč ne?“

„Chceš, abych ti řekl tajemství?“

„Jasně.“

„Šíleně miluju mámu a tátu.“

Musel jsem se smát. Nikdy jsem neslyšel, že by někdo řekl něco podobného o svých rodičích. Myslím tím, že nikdo nešílí láskou po svých rodičích. Kromě Danta.

A pak mi pošeptal do ucha: „Ta paní, co sedí před náma. Myslím, že je nevěrná.“

„Jak to víš?“ šeptal jsem.

„Když nastoupila do autobusu, sundala si snubní prsten.“

Přikývl jsem a usmál se.

Vymýšleli jsme si různé historky o dalších cestujících v autobuse.

Bylo nám jasné, že *oni* stejně tak psali *náš* příběh.

Nikdy jsem nebyl skutečně blízko jiným lidem. Byl jsem docela samotář. Hrál jsem basketbal a baseball a chodil do skautu, do vlčat a pak i do starších oddílů – ale vždycky jsem si držel odstup od starších kluků. Nikdy mi nepřišlo, že bych byl součástí jejich světa.

Kluci. Pozoroval jsem je. Studoval jsem je.

Nakonec mi nepřišlo, že by většina kluků v mém okolí byla něčím zajímavá. Vlastně mě spíš znechucovali.

Možná jsem se nad ně trochu povyšoval. Nemyslím ale, že bych to dělal. Zkrátka jsem jenom nechápal, jak s nimi mluvit, jak v jejich přítomnosti být sám sebou. Trávit čas s ostatními kluky mi nepřidávalo na důvtipu. Trávit čas s kluky mi přinášelo pocity neobratnosti a nepatřičnosti. Bylo to, jako kdyby všichni měli předplatné do nějakého klubu, a já nebyl členem.

Když jsem už byl dost starý, abych se mohl stát opravdovým skautem, řekl jsem tátovi, že tam nechci. Nemohl jsem to tam už vystát.

„Počkej ještě rok,“ řekl táta. Táta věděl, že se někdy rád peru. Vždycky mě poučoval o fyzickém násilí. Snažil se, abych se držel mimo školní gangy. Snažil se mě uchránit od toho, abych dopadl jako můj bratr, který skončil ve vězení. Takže kvůli mému bratrovi, jehož existenci vlastně nikdo ani neuznával, se ze mě měl stát dobrý skaut. To se mi nelíbilo. Proč se ze mě měl stát slušný chlapec jenom proto, že se můj bratr nepodařil? Neměl jsem rád tyhle máminy a tátovy rodinné počty.

Nakonec jsem ale udělal, co si táta přál. Dal jsem tomu rok. Nenáviděl jsem to – snad jediné, co bylo fajn, že jsem se naučil dávat první pomoc. Ani trochu se mi ale nelíbilo mu-

set někomu vdechovat do pusy. Z toho jsem celkem šlel. Ale z nějakého důvodu mě to fascinovalo, ta možnost vrátit někomu život. Nechápal jsem, jak to může fungovat. Jakmile jsem dostal nášivku za to, že jsem se naučil, jak někoho přivést zpět k životu, odešel jsem. Přišel jsem domů a dal jsem tu nášivku tátovi.

„Myslím, že děláš chybu.“ Víc k tomu otec neřekl.

Já prostě ve vězení neskončím. To jsem tenkrát chtěl říct. Místo toho mi ujela pusa. „Pokud mě budeš nutit jít zpátky, přísahám, že začnu kouřit trávu.“

Otec se na mě podíval dost odměřeně. „Je to tvůj život,“ řekl. Jako by to byla pravda. A další věc o mém otci. Nikdy neuděloval ponaučení. Ne skutečná. To mě štvalo. Nebyl špatný člověk. A neměl zlou povahu. V krátkých větách mi řekl: „Je to tvůj život.“ „Dej tomu šanci.“ „Určitě to chceš udělat?“ Proč prostě nemohl mluvit? Jak jsem ho měl poznat, když mi to neumožnil. Nenáviděl jsem to.

Jinak jsem s lidmi vycházel dobře. Měl jsem kamarády ve škole. Pokud se to tak dá nazvat. Nebyl jsem zrovna oblíbený. Jak bych mohl být? Aby byl člověk oblíbený, musel lidi přesvědčit, že je s ním zábava a něčím je zaujmout. Nebyl jsem prostě takový mistr převleků.

S pár kluky jsem trávil čas, třeba s bratry Gomezovými. Ale ti se odstěhovali. A s nějakými holkami, Gina Navarová a Susie Byrdová mě trápily a udělaly si z toho koníček. Holky. To byla další záhada. Všechno vlastně byla záhada.

Myslím ale, že to se mnou nebylo tak špatné. Možná mě nemilovali všichni, ale také jsem nepatřil mezi ty děti, které všichni nenávidí.

Uměl jsem se prát. A tak mě lidi nechávali na pokoji.

Většinou jsem byl neviditelný. Myslím, že mi to tak vyhovovalo.

A pak se objevil Dante.

Př

Po čtvrté lekci plavání mě Dante pozval k sobě domů. Bydlel ani ne blok od koupaliště ve velkém starém domě, přes ulici měl park.

Představil mě svému otci, který byl profesorem angličtiny. Nikdy jsem nepotkal žádného mexického Američana, který by byl profesorem angličtiny. Nevěděl jsem, že existovali. A skutečně jako profesor ani nevypadal. Byl mladý a pohledný a pohodový a působil, jako by kdesi uvnitř v něm stále přebýval malý chlapec. Vypadal jako muž, který miloval svůj život. Tím se lišil od mého otce, který si od světa vždy držel odstup. V mém otci byla temnota, které jsem nerozuměl. Dantův otec v sobě žádnou takovou temnotu neskrýval. Dokonce i jeho černé oči se zdály být plné světla.

To odpoledne, co jsem se seznámil s Dantovým otcem, měl na sobě džíny a triko a seděl na kožené židli ve své pracovně a četl knihu. Nikdy jsem nepoznal nikoho, kdo by měl ve vlastním domě pracovnu.

Dante šel za otcem a políbil jej na tvář. To bych nikdy neudělal. Vůbec nikdy.

„Ty ses ráno neoholil, tati.“

„Je léto,“ řekl jeho táta.

„To znamená, že nemusíš pracovat.“

„To znamená, že musím dopsat svou knihu.“

„Psát knížky není práce.“

Dantův otec se opravdu pronikavě zasmál, když to slyšel.

„O práci se musíš ještě hodně učit.“

„Je léto, tati. O práci nechci ani slyšet.“

„Ty nikdy nechceš slyšet o práci.“

Dantovi se nelíbilo, kam rozhovor směřuje, takže se snažil změnit téma. „Necháš si narůst vousy?“

„Ne.“ Smál se. „Je příliš horko. A kromě toho, tvoje matka mě odmítá políbit, když se déle než den neoholím.“

„Teda, ta je ale přísná.“

„To je.“

„A co ty bys dělal bez jejích polibků?“

Zazubil se, pak se podíval na mě. „Jak to s tím klukem můžeš vydržet? Ty musíš být Ari.“

„Ano, to jsem.“ Byl jsem nervózní. Nebyl jsem zvyklý seznamovat se s rodiči. Většina rodičů, které jsem ve svém životě potkal, se o mě vůbec tolik nezajímala.

Vstal ze židle a odložil knihu. Došel až ke mně a podal mi ruku. „Jsem Sam,“ řekl. „Sam Quintana.“

„Rád vás poznávám, pane Quintano.“

Tu frázi, *rád vás poznávám*, jsem slyšel snad už tisíckrát. Když jsem ji slyšel od Danta, zněla mi skutečně. Ale když jsem ji řekl já, cítil jsem se nepatřičně, jako by mi chyběla opravdovost. Chtěl jsem se někam schovat.

„Můžeš mi říkat Same,“ řekl.

„To nemůžu,“ řekl jsem. Bože, tolik jsem se chtěl schovat.

Pokýval. „To je milé,“ řekl. „A plné úcty.“

Nikdy jsem si nevšiml, že by slovo „milé“ řekl můj otec.

Podíval se na Danta. „Ten mladík ví, co je to úcta. Možná by ses od něj mohl něco naučit, Dante.“

„Tím myslíš, že ti mám říkat pane Quintano?“

Oba zadržovali smích. Obrátil pozornost zase ke mně. „Jak jde plavání?“

„Dante je dobrý učitel,“ řekl jsem.

„Dantovi jde spousta věcí. Ale moc se nemá do uklízení pokoje. Uklízení pokoje zní příliš jako *práce*.“

Dante ho propíchl pohledem. „Chceš tím snad něco říct?“

„Pálí ti to. To musíš mít po matce.“

„Nedělej ze sebe všeználnka, tati.“

„Cože jsi to právě použil za slovo?“

„To slovo tě uráží?“

„Není to tím slovem. Možná postojem.“

Dante zakoulel očima a sedl si na otcovu židli. Sundal si tenisky.

„Moc si tu nedělej pohodlí.“ Ukázal nahoru. „Tamhle nahore je chlívek, který má na dveřích tvé jméno.“

Rozesmálo mě, jak si rozuměli, mluvili spolu s takovou lehkostí, jako by láska mezi otcem a synem byla naprosto samozřejmá a bezproblémová věc. Samozřejmé a bezproblémové to někdy bylo mezi mnou a mámou. Někdy. Ale s tátou jsme to nikdy takhle neměli. Říkal jsem si, jaké by to bylo vejít do pokoje a políbit tátu.

Šli jsme nahoru a Dante mi ukázal svůj pokoj. Byl to velký pokoj s vysokým stropem a dřevěnými podlahami a spoustou oken, která dovnitř vpouštěla světlo. Všude byly věci. Po podlaze bylo rozprostřené oblečení, hromada starých desek, poházené knihy, popsané poznámkové lístky, polaroidové fo-

tografie, několik fotoaparátů, kytara beze strun, noty a nástěnka zaplněná poznámkami a obrázky.

Pustil nějakou hudbu. Měl gramofon. *Skutečný gramofon z šedesátých let.* „Patřil mámě,“ řekl. „Chtěla ho vyhodit. Věřil bys tomu?“ Pustil *Abbey Road*, svou oblíbenou desku. „Vinyl,“ řekl. „Pravej vinyl. Žádný zatracený kazety.“

„Co je špatnýho na kazetách?“

„Nevěřím jim.“

To, co řekl, mi připadalo zvláštní. Opravdu zvláštní. „Desky se snadno poškrábou.“

„Ne, když se o ně staráš.“

Rozhlédl jsem se po jeho neuspořádaném pokoji. „Vidím, že se skutečně rád staráš o své věci.“

Nenaštval se. Smál se.

Podal mi jednu knížku. „Tady,“ řekl. „To si můžeš číst a já si zatím uklidím pokoj.“

„Možná bych tě měl, no, nechat...“ zarazil jsem se. Moje oči bloudily po pokoji plném rozházených věcí. „Jde tady z toho trochu strach.“

Usmál se. „To ne,“ řekl. „Neodcházej. Nenávidím uklízení pokoje.“

„Možná kdybys neměl tolik věcí.“

„Jsou to jenom krámy,“ řekl.

Nic jsem na to neřekl. Nebyly to krámy.

„Když zůstaneš, nebude to tak těžký.“

Cítil jsem se nějak vykolejeně – ale... „Dobře,“ řekl jsem. „Mám ti pomoci?“

„Ne. Musím to udělat sám.“ Řekl to tak trochu rezignovaně. „Moje máma by řekla: ‚Je to tvoje zodpovědnost, Dante.‘“

Slovo zodpovědnost máma používá ráda. Myslí si, že táta na mě nevyvíjí dostatečnej tlak. Samozřejmě že ne. Co ale čeká? Táta není ten typ, kterej by na někoho tlačil. S tím si ho vzala. Copak neví, jakej je?“

„To vždycky analyzuješ svý rodiče?“

„Oni zase analyzujou nás, nebo ne?“

„Je to jejich povinnost, Dante.“

„Řekni mi, že ty svý rodiče neanalyzuješ.“

„Asi jo. Ale k ničemu to není dobrý. Ještě se mi nepodařilo je pochopit.“

„No, mně se podařilo pochopit tátu – ale ne mámu. Moje máma je největší záhada na světě. Chci tím říct, že je předvídatelná, co se týká rodičovských povinností. Ale jinak je fakt enigmatická.“

„Enigmatická.“ Bylo mi jasné, že až se vrátím domů, budu si to slovo muset najít ve slovníku.

Dante se na mě podíval, jako by byla řada na mně, abych něco řekl.

„Mně se mámu pochopit podařilo, skoro,“ řekl jsem. „Ale můj táta. Ten je taky enigmatickej.“ Připadal jsem si jako podvodník, když jsem použil to slovo. Možná právě to byl můj problém. Nebyl jsem skutečný kluk. Byl jsem podvodník.

Podal mi knížku s básničkami. „Přečti si to,“ řekl. Nikdy jsem nečetl básničky a nebyl jsem si ani jistý, jak takovou knížku číst. Nechápatě jsem se na něj podíval.

„Poezie,“ řekl. „To tě nezabije.“

„A co když jo? Chlapec zemřel nudou při čtení poezie,“ představil jsem si titulky v novinách.

Snažil se nesmát, ale nedařilo se mu ovládnout smích, který jako by vycházel z jeho nitra. Potřepal hlavou a začal shrnovat oblečení na podlaze.

Ukázal na židli. „Prostě shod' ty krámy na zem a posaď se.“

Zvedl jsem hromadu knih o umění a skicář a opatrně jsem vše položil na podlahu. „Co je tohle?“

„Skicář.“

„Můžu se kouknout?“

Zavrtěl hlavou. „Nerad ho někomu ukazuju.“

To mě zaujalo – že měl tajemství.

Ukázal na knížku s poezií. „Myslím to vážně, to tě opravdu nezabije.“

Dante uklízel celé odpoledne. A já jsem si mezitím četl poezii od Williama Carlose Williamse. Nikdy jsem o něm neslyšel, ale já jsem neslyšel nikdy o nikom. Vlastně jsem tomu ale docela rozuměl. Ne všemu – ale něčemu ano. A nemohl jsem říct, že by se mi to nelíbilo. To mě překvapilo. Bylo to zajímavé, ne hloupé nebo naivní nebo trapné nebo příliš intelektuální – nic z toho, co jsem si o poezii myslel. Některé básně byly snazší než jiné. Některé byly enigmatické. Najednou jsem si myslel, že přece jen *chápu* význam toho slova.

Začal jsem si myslet, že básně jsou jako lidé. Některé lidi jste dokázali rovnou odhadnout. Některé lidi zkrátka nešlo pochopit – a nikdy se vám to ani nepodaří.

Dojala mě Dantova systematickost v tom, jak si dokázal uspořádat věci v pokoji. Když jsme vešli do pokoje, byl tam totální chaos. Ale když skončil s úklidem, vše bylo na svém místě.

Dantův svět měl řád.

Seřadil všechny knihy na policičky a na stole. „Knížky, které se chystám číst, nechávám vždycky na psacím stole,“ řekl. Psací stůl. Opravdový psací stůl. Když jsem chtěl něco psát já, musel jsem použít stůl v kuchyni.

Vytrhl mi z ruky knížku s poezií a začal hledat jednu básničku. Jmenovala se „Smrt“. V uklizeném pokoji vypadal dokonale, dovnitř proudily paprsky zapadajícího slunce, ozařovaly jeho tvář a knížku, kterou držel v ruce. Jako by byla stvořená k tomu, být v jeho rukou a *jenom* v jeho rukou. Líbil se mi jeho hlas, když předčítal tu báseň, jako by ji napsal on sám:

*Je mrtev
ten pes už nebude
spát na bramborách
aby je hlídal
před mrazem*

*je mrtev
starý bastard –*

Když Dante četl slovo „bastard“, usmál se. Bylo mi jasné, že ho baví to slovo vyslovovat, protože měl zakázáno ho používat, zakázané slovo. Ale tady, v jeho pokoji, tady to slovo mohl přečíst a přivlastnit si jej.

Celé odpoledne jsem seděl v širokém pohodlném křesle v Dantově pokoji, zatímco on ležel na ustlané posteli. A četl básně.

Nedělal jsem si starosti s tím, abych jim porozuměl. Nezáleželo mi na tom, co znamenají. Nedělal jsem si s tím starosti, protože jediné, na čem mi záleželo, bylo cítit přítomnost Dantova hlasu. *Cítil jsem se potom skutečně*. Dokud jsem nepotkal Danta, bylo pro mě vůbec nejtěžší být s někým jiným. Ale díky jemu jsem pochopil, že mluvit a žít a cítit je vlastně dokonale přirozené. V mém světě tomu tak dosud nebylo.

Šel jsem domů a vyhledal jsem si slovo „enigmatický“. Znamenalo to něco, čemu není snadné porozumět. Zapsal jsem si do deníku všechna synonyma. Obskurní. Neproniknutelný. Tajuplný. Záhadný.

To odpoledne jsem se naučil dvě nová slova – „enigmatický“ a „přítel“.

Slova se změní, pokud začnou žít ve vašem nitru.

Sest

Jednoho dne odpoledne přišel Dante k nám domů a sám se představil mým rodičům. Kdo by udělal něco takového?

„Jsem Dante Quintana,“ řekl.

„Naučil mě plavat,“ řekl jsem já. Nevím proč, ale zkrátka jsem cítil potřebu svěřit to svým rodičům. A pak jsem se kouknul na mámu. „Řeklas, abych se neutopil – tak jsem našel někoho, kdo mi pomůže, abych nemusel porušit slib.“

Táta vrhl na mámu letmý pohled. Myslím, že se na sebe usmáli. *Jasně, pomysleli si, konečně si našel kamaráda.* Nenáviděl jsem to.

Dante podal mému tátovi ruku – potom mu podal knihu. „Přinesl jsem vám dárek,“ řekl.

Stál jsem tam a sledoval jej. Tu knihu jsem zahlédl na konferenčním stolku u nich doma. Byla to kniha o umění s díly mexických malířů. Vypadal tak dospěle, vůbec ne jako patnáctiletý kluk. Dokonce i jeho dlouhé vlasy, které vypadaly, jako by si je nečesal, mu dávaly dospělý vzhled.

Můj táta se usmál a pozorně si knihu prohlédl – a potom řekl: „Dante, to je opravdu velkorysý, ale nevím, jestli to můžu přijmout.“ Otec knihu opatrně vzal se strachem, aby ji nepoškodil. Vyměnili si s mámou pohledy. Mí rodiče to dělali často. Rádi se spolu bavili tímhle tichým způsobem. Do-

mýšlel jsem si věci, co si asi tak prostřednictvím těch pohledů mohli sdělovat.

„Je to o mexickém umění,“ řekl Dante. „Takže si to *musíte* vzít.“ Téměř jsem si představil, co se odehrává v jeho hlavě, jak se snaží vymyslet přesvědčivý argument. Přesvědčivý argument, který by byl pravdivý. „Mí rodiče si nepřáli, abych sem přišel jen tak s prázdnějma rukama.“ Se skutečně vážným výrazem na tváři se podíval na mého otce. „Takže si to musíte vzít.“

Matka vzala knihu otci z rukou a prohlédla si obálku. „Ta kniha je moc krásná. Děkujeme, Dante.“

„Měla byste poděkovat mému tátovi. Byl to jeho nápad.“

Otec se usmál. Bylo to už podruhé během necelé minuty, co se otec usmál. To se nestávalo běžně. Tátovi úsměvy nešly.

„Poděkuj za mě svému tátovi, Dante, uděláš to?“

Otec si vzal knihu a posadil se s ní. Jako by to byl nějaký poklad. Vidíte, tátu jsem zkrátka nechápal. Nikdy jsem nedokázal předvídat, jak bude na věci reagovat. Vůbec nikdy.

Šedm

„Ve tvém pokoji nic není.“

„Je tady postel, radiobudík, houpací křeslo, knihovna, nějaký knížky. To přece není nic.“

„Nemáš nic na stěnách.“

„Sundal jsem plakáty.“

„Proč?“

„Nelíbily se mi.“

„Jsi jako mnich.“

„Jasně, Aristoteles, mnich.“

„Copak nemáš nějaký záliby?“

„Jistěže mám. Zírám na prázdný stěny.“

„Možná z tebe jednou bude kněz.“

„Na to potřebuješ aspoň trochu věřit v Boha, aby ses mohl stát knězem.“

„Copak ty nevěříš v Boha? Ani trochu?“

„Trochu možná. Ale ne zase tak moc.“

„Takže seš agnostik?“

„No, jasně. Agnostickej katolík.“

To Danta opravdu rozesmálo.

„To nemělo bejt k smíchu.“

„Já vím. Ale *bylo* to vtipný.“

„Myslíš, že mít pochybnosti – že je to špatně?“

„Ne. Myslím, že je to chytrý.“

„Nemyslím, že bych byl tak chytrý. Ne jako ty, Dante.“

„Ty seš chytrý, Ari. Skutečně chytrý. Ale bejt chytrý stejně není všechno. Lidi si pak z tebe jenom dělaj srandu. Táta mi říká, že je to v pohodě, když si z tebe lidi dělaj srandu. Víš, co mi řekl? Řekl: ‚Dante, jsi intelektuál. To jsi zkrátka ty. Nestyd' se za to.‘“

Všiml jsem si, že v jeho úsměvu bylo trochu smutku. Přece jen je možná každý trochu smutný. Možná.

„Ari, snažím se, abych se nemusel stydět.“

Věděl jsem, jaké to je, stydět se. Byl to ale jenom Dante, kdo chápal proč. Já ne.

Dante. Měl jsem ho opravdu rád. Skutečně a opravdu jsem ho měl rád.

Osm

Sledoval jsem otce, jak listuje v knize. Bylo víc než jasné, že se mu ta kniha líbí. A díky té knize jsem se také dozvěděl něco nového o svém otci. Než se přihlásil k mariňákům, studoval umění. Zdálo se mi, že to vůbec nezapadá do obrazu, který jsem o tátovi měl. Ta myšlenka se mi ale líbila.

Jednoho večera, když si listoval knihou, si mě k sobě zavolal. „Koukni se,“ řekl, „to je nástěnná malba od Orozca.“

Zíral jsem na reprodukci nástěnné malby v knize – ale daleko víc mě zaujal jeho prst, kterým pochvalně poklepával o knihu. Byl to ten stejný prst, kterým ve válce tiskl spoušť. Ten stejný prst se něžně dotýkal mé matky, čemu jsem nedokázal úplně porozumět. Chtěl jsem o tom mluvit, něco říct, zeptat se. Ale nešlo to. Slova se mi zasekla v hrdle. Tak jsem jenom přikývl.

Nikdy jsem si nemyslel, že by můj otec mohl rozumět umění. Viděl jsem ho spíš jako bývalého mariňáka, který se po návratu z války ve Vietnamu stal pošťákem. Pošťák s minulostí mariňáka, který nerad příliš mluvil.

Pošťák s minulostí mariňáka, který se vrátil z války a měl ještě jednoho syna. Ne, že bych si myslel, že to byl jeho nápad. Vždycky jsem si myslel, že to byla máma, kdo mě chtěl. Vlastně jsem neměl ponětí, čím nápad to byl, přivést mě na svět. Příliš jsem si domýšlel.

Mohl bych se táty zeptat na spoustu věcí. Mohl bych. Ale v jeho tváři a očích a zkřiveném úsměvu bylo něco, co mi v tom vždycky zabránilo. Řekl bych, že netoužil po tom, abych ho poznal. Tak mi nezbylo než sbírat stopy. Sledovat otce, jak si čte tu knihu, byla další stopa do sbírky. Jednoho dne se mi to všechno spojí. A já konečně vyřeším tu záhadu, svého otce.

Devět

Jednou jsme si s Dantem po plavání vyrazili na procházku. Zastavili jsme se v krámu. Koupil colu a arašídý.

Já jsem si koupil arašídovou tyčinku.

Nabídl mi, abych se od něj napil.

„Nemám rád colu,“ řekl jsem.

„Zvláštní.“

„Proč?“

„Každej má rád colu.“

„Já ne.“

„Co máš rád?“

„Kafe a čaj.“

„To je zvláštní.“

„Dobře, tak jsem zvláštní. Sklapni.“

Smál se. Jen tak jsme se procházeli. Myslím, že se nám jenom nechtělo jít domů. Probírali jsme věci. Nedůležité věci. A pak se mě zeptal: „Proč mají Mexičani tak rádi přezdívky?“

„Nevím. Mají?“

„Jasně. Víš, jak tety říkaj mámě? Říkaj jí Chole.“

„Jmenuje se Soledad?“

„Už chápeš, co tím myslím, Ari? Víš přece, jak se krátce řekne Soledad. Jako by to bylo ve vzduchu. Co to proboha

je? Proč jí prostě nemůžou říkat Soledad? Co to jako má bejt, Chole? Odkud se vzalo Chole?“

„Proč tě to tak štve?“

„Nevím. Je to divný.“

„Je to snad slovo dne?“

Zasmál se a zalovil rukou v balíčku s arašídý. „Tvoji mámě se taky nějak říká?“

„Lilly. Jmenuje se Liliana.“

„To je krásný jméno.“

„To Soledad taky.“

„Ani ne. Chtěl by ses jmenovat Samota?“

„Taky to může znamenat osamělý,“ řekl jsem.

„Vidíš? Je to smutný jméno.“

„Nemyslím, že je smutný. Je to překrásný jméno. Myslím, že tvoji mámě perfektně padne,“ řekl jsem.

„Možná máš pravdu. Ale Sam, Sam je pro máho tátu dokonalejší.“

„To určitě.“

„Jak se jmenuje tvůj táta?“

„Jaime.“

„To se mi líbí.“

„Ale jeho pravý jméno je Santiago.“

Dante se široce usmál. „Už chápeš, jak to myslím s těma přezdívčkama?“

„Štve tě, že seš Mexičan, mám pravdu?“

„Ne.“

Podíval jsem se na něj.

„No, dobře, štve mě to.“

Nabídl jsem mu svou arašídovou tyčinku.

Kousnul si. „Nevím,“ řekl.

„Ale jo,“ řekl jsem. „Štve tě to.“

„Víš, co tím myslím, Ari? Myslím, že mě Mexičani nemaj rádi.“

„Říkáš fakt divný věci,“ řekl jsem.

„Divný,“ řekl.

„Divný,“ řekl jsem.

Deset

Jedné noci, když byl na setmělé obloze měsíc, nás Dantovi rodiče vzali do pouště, abychom si vyzkoušeli jeho nový teleskop. Cestou tam si Dante a jeho táta zpívali písničky od Beatles – ne, že by alespoň jeden z nich měl hudební sluch. Ale bylo jim to jedno.

Hodně se dotýkali. Rodina, kde se pořád někdo někomu dotýká a líbá. Pokaždé, když Dante přišel domů, políbil mámu a tátu na tváře – nebo oni políbili jeho – jako by to byla úplně běžná věc.

Zajímalo by mě, co by udělal můj táta, kdybych k němu přišel a políbil ho na tvář. Ne, že by na mě křičel. Ale – nevím.

Chvilí trvalo, než jsme do pouště dojeli. Vypadalo to, že pan Quintana ví, kde najít to nejlepší místo pro pozorování hvězd.

Někde daleko od světél velkoměsta.

Světelné znečištění. Tak to Dante nazýval. Zdálo se, že Dante ví o světelném znečištění opravdu hodně.

Pan Quintana s Dantem sestavili teleskop.

Já jsem je pozoroval a poslouchal rádio.

Pan Quintana mi nabídl colu. Vzal jsem si, i když jsem colu neměl rád.

„Dante říká, že jsi velmi bystrý.“

Z komplimentů jsem byl nervózní. „Ne tak jako Dante.“ Pak jsem zaslechl Dantův hlas, který přerušil náš rozhovor. „Myslel jsem, že tohle už jsme vyřešili, Ari.“

„Co?“ řekla jeho matka.

„Ale nic. Jenom, že většina inteligentních lidí jsou fakt kreténi.“

„Dante!“ řekla jeho matka.

„Ale mami, já vím, co říkám.“

„Proč ale tak rád používáš nadávky, Dante?“

„Je to zábava,“ řekl.

Pan Quintana se zasmál. „To je teda zábava,“ řekl. Ale potom dodal: „Takovou zábavu si ale nech na jindy, až tady nebude tvoje matka.“

Paní Quintanové se rada pana Quintany nelíbila. „Co ho to učíš, Same?“

„Soledad, já myslím...“ Dante ale ukončil celou diskusi, protože se právě podíval do teleskopu: „Páni, tati! Koukni se! Koukni!“

Dlouhou dobu nikdo nepromluvil.

Všichni jsme chtěli vidět to, na co se díval Dante.

V tichosti jsme stáli okolo Dantova teleskopu uprostřed pouště a čekali jsme, až se na nás dostane, abychom si mohli prohlédnout nebe. Když jsem se konečně podíval do teleskopu, Dante mi začal vysvětlovat, na co se koukám. Neslyšel jsem jediné slovo. Jak jsem se díval tam nahoru do vesmíru, něco ve mně se pohnulo. Skrze teleskop mi byl svět bliž a byl větší, než jsem si kdy dokázal představit. A byl tak nádherný a ohromující a – nevím – uvědomil jsem si díky tomu, že je ve mně cosi, co má svou hodnotu.

Dante chvíli pozoroval, jak skrze čočky teleskopu přejíždím po obloze, a pak zašeptal: „Jednou rozluštím všechny záhady vesmíru.“

Usmál jsem se. „Co si se všema těma záhadama počneš, Dante?“

„Poradím si,“ řekl. „Možná díky nim změním svět.“

Věřil jsem mu.

Dante Quintana byl jediná bytost na zemi, o které jsem si byl jistý, že by kdy mohla říct něco podobného. Věděl jsem, že až bude velký, nikdy z něj nevypadne něco tak hloupého jako: „Holky jsou jako stromy.“

Tu noc jsme spali u nich na dvorku pod širým nebem.

Slyšel jsem, jak si jeho rodiče povídají v kuchyni, protože měli otevřené okno. Jeho matka mluvila španělsky a otec jí odpovídal anglicky.

„Dělávaj to tak,“ řekl.

„Naši taky,“ řekl jsem.

Moc jsme nemluvili. Jenom jsme leželi a koukali nahoru na hvězdy.

„To světelný znečištění je děs,“ řekl.

„To světelný znečištění je děs,“ odpověděl jsem.

Jedenáct

Jedna podstatná věc o Dantovi: Nerad nosil boty.

Jezdívali jsme na skejtu do parku a on si sundával tenisky a třel si chodidla o trávu, jako by se z nich snažil něco smýt. Když jsme šli do kina, sundával si tenisky. Jednou je tam zapomněl a museli jsme se pro ně vrátit.

Zmeškali jsme autobus. Dante si sundával boty dokonce i v autobuse.

Jednou jsem vedle něj seděl na mši. Rozvázal si tkaničky a sundal si boty dokonce i v kostelní lavici. Věnoval jsem mu jeden skoro výchovný pohled. Zakoulel očima a ukázal na krucifix a zašeptal: „Ježíš je taky naboso.“

Oba jsme tam seděli a smáli se.

Vždycky když jsme přišli k nám domů, nechával si Dante boty na verandě u vstupu, teprve potom vešel dovnitř. „Dělaj to tak Japonci,“ řekl. „Nenosej špínu celýho světa lidem do baráku.“

„Jasně,“ řekl jsem, „ale my nejsme Japonci. Jsme Mexičani.“

„To bych neřek. Copak žijem v Mexiku?“

„Odtud ale pocházej naši prarodiče.“

„No, dobře. Ale víme vlastně něco o Mexiku?“

„Mluvíme španělsky.“

„Ne až tak dobře.“

„Mluv za sebe, Dante. Ty seš fakt *pocho*.“

„Kdo je to *pocho*?“

„Poloviční Mexičan.“

„Dobře, tak jsem *pocho*. Co se ti ale teď snažím sdělit, je, že můžeme přijmout jinou kulturu.“

Nevím proč, ale musel jsem se smát. Pravda je, že se mi začínalo líbit, jak Dante neustále válčí se svými botami. Jednou jsem to nevydržel a zeptal jsem se ho: „Co pořád máš s těma botama?“

„Nemám je rád. To je to. To je celý. Nic jinýho se za tím neskreje. Už když jsem se narodil, tak jsem je nenáviděl. Není na tom nic složitýho. No, dobře, snad krom jedný věci a tou je moje máma. Nutí mě, abych je nosil. Říká, že na to jsou pravidla. A potom zmíní všechny ty nemoci, který bych mohl dostat. A potom řekne, že lidi by si o mně mysleli, že jsem jenom jeden z těch chudejch Mexičanů. Říká, že v mexickejch vesnicích se najde spousta kluků, kteří by za boty dali i vlastní život. ‚Ty si boty můžeš dovolit, Dante.‘ Tak proto. A víš, co jí na to vždy říkám? ‚Ne, já si boty dovolit nemůžu. Copak pracuju? Ne. Já si nemůžu dovolit vůbec nic.‘ Pak přijde na řadu ta část rozhovoru, kdy si obvykle začne upravovat vlasy. Nenávidí tu představu, že by si mě lidi mohli plést s nějakým chudým Mexičanem. A pak řekne: ‚To, že jsi Mexičan, nemusí znamenat, že jsi chudý.‘ A já bych jí na to chtěl odpovědět: ‚Mami, to není o tom, jestli jsem chudej. A není to o tom, jestli jsem Mexičan. Prostě jenom nemám rád boty.‘ Vím ale, že celá ta věc s botama ji trápí kvůli tomu, v jakých podmínkách vyrůstala. Takže nakonec jenom přikývnu a ona opakuje: ‚Dante, my si boty můžeme dovolit.‘

Chápu, že celá ta věc nijak nesouvisí s tím, jestli si něco můžeme ‚dovolit‘. Víš ale, ona se na mě vždycky tak podívá. A já jí pak ten pohled vrátím – a tak je to pořád dokola. Koukni, máma a já a boty, na tom vlastně není nic zajímavýho.“ Zahleděl se na horké odpolední nebe – jeho zvyk. Znamenalo to, že přemýšlí. „Nosit boty nepatří k lidský přirozenosti. To je moje základní premisa.“

„Tvoje základní premisa?“ Někdy mluvil jako vědec nebo filozof.

„Chápeš přece, základní princip.“

„Základní princip?“

„Díváš se na mě, jako by sis myslel, že jsem se zbláznil.“

„Ty seš blázen, Dante.“

„Nejsem,“ řekl. A pak to zopakoval: „*Nejsem*.“ Připadalo mi, že jsem ho naštvál.

„Dobře,“ řekl jsem, „tak nejseš. Nejseš blázen a nejseš ani Japonec.“

Natáhl se ke mně a rozvázal mi tkaničky na teniskách a řekl: „Sundej si boty, Ari. Žij trochu.“

Vyšli jsme na ulici a hráli jsme hru, která Dantovi právě v tu chvíli přišla na mysl. Byla to soutěž, komu se podaří hodit dál své tenisky. Dante byl při vymýšlení hry velmi systematický. Tři kola – to znamenalo šest hodů. Oba jsme měli kousek křídý, abychom mohli udělat čáru tam, kde boty přistanou. Půjčil si od otce pásmo, které se mohlo natáhnout na délku deseti metrů. Ne, že by nám to stačilo.

„Proč to musíš měřit,“ zeptal jsem se, „nemůžeme zkrátka hodit botou a označit místo, kam přistane, křídou? Nejvzdálenější značka bude vítěz. Snadný.“

„Musíme znát přesnou vzdálenost,“ řekl.

„Proč?“

„Protože když něco děláš, musíš přesně vědět co.“

„Nikdo přesně neví, co dělá,“ řekl jsem.

„Lidi jsou už takový, líný a chybí jim disciplína.“

„Už ti někdy někdo řekl, že mluvíš jako blázen, kterej se náhodou naučil skvěle anglicky?“

„Za to může můj táta,“ řekl.

„Za to, že seš blázen, nebo za to, že umíš tak dobře anglicky?“ Zavrtěl jsem hlavou. „Je to hra, Dante.“

„No a? Když hraješ nějakou hru, Ari, musíš přece také vědět, co děláš.“

„Já *dobře* vím, co dělám, Dante. Vymýšlíme hru. Házíme boty na ulici, abysme zjistili, kdo z nás je hodí dál. To je to, co právě děláme.“

„Je to jako házet oštěpem, nemám pravdu?“

„No, něco takovýho.“

„Když se hází oštěpem, tak se vzdálenost měří, nebo ne?“

„To jo, tam jde ale o skutečnej sport, Dante. Tohle je jenom tak.“

„Tohle je přece *taky* skutečnej sport. Ty seš skutečnej. Tenisky jsou skutečný. Ulice je skutečná. A pravidla, který si vytvoříme – ty jsou taky skutečný. Co víc bys chtěl?“

„Ty nám tím ale přiděláváš práci. Každý hod musíme měřit. Copak to má bejt nějaká zábava? Zábavný je házet.“

„Ne,“ řekl Dante rezolutně, „zábavný je hrát hru. Tak je to vždycky.“

„Nerozumím,“ řekl jsem. „Házet botou je zábava. Ale pobíhat s pásmem tvýho táty a natahovat ho přes celou ulici,

to zní jako práce. Co je na tom zábavnýho? A nejen to – co když pojedete auto?“

„Tak ustoupíme na stranu. A kromě toho, můžeme hrát v parku.“

„Na ulici je to větší zábava,“ řekl jsem.

„Jasně, ulice je větší zábava.“ Alespoň na něčem jsme se shodli.

Dante se na mě podíval.

Podíval jsem se na něj. Bylo mi jasné, že nemám šanci. Bylo mi jasné, že budeme hrát podle *jeho* pravidel. Pravda ale byla, že Dantovi na tom záleželo. A mně na tom vlastně až tolik nesešlo. Hru jsme začali s věcmi, které jsme měli při ruce: tenisky, dva kousky křídly a měřicí pásmo Dantova táty. Za běhu jsme si vymysleli pravidla – která se stále měnila. Nakonec se konaly tři sety – jako v tenise. Na každý set padly tři hody. Celkem osmnáct hodů na hru. Dante vyhrál dva ze tří setů. Já jsem ale měl nejdelší hod. Čtrnáct metrů a čtyřicet centimetrů.

Dantův táta vyšel z domu a zakroutil hlavou. „Co to tam, kluci, vyvádíte?“

„Hrajem hru.“

„Co jsem ti říkal, Dante? O hraní na ulici? *Tamble* máte park.“ Ukázal prstem směrem k parku. „A co...“ Zarazil se a pozorně si prohlédl hrací pole. „Vy tady pohazujete tenisky?“

Dante se svého otce nebál. Ne, že by z jeho otce šel strach. Ale stejně, táta je táta a stál tam a zjevně nesouhlasil s tím, co děláme. Dantem to ani nehnulo, byl si jistý, že se dokáže obhájit. „My ty tenisky *nepohazujem*, tati. My hrajeme hru. Je

to taková verze hodů oštěpem pro obyčejný lidi. A pak měříme, kdo botu hodil nejdál.“

Jeho táta se začal smát. *Chci tím říct, že se rozchechtal.* „Jsi snad jediné dítě na celém světě, které si vymyslí hru, když se potřebuje zbavit tenisek.“ Znova se smál. „Mámě se to bude moc líbit.“

„Ta se to přece nemusí dozvědět.“

„Ale musí.“

„Proč?“

„Pravidlo o nezatajování skutečností.“

„Hraju si uprostřed ulice. Jakýpak je to tajemství?“

„Tajemství to ale bude, když jí to neřekneme.“ Zašklebil se na Danta, nemyslel to zle, ale jako táta, který plní své otcovské povinnosti. „Odneste si to do parku, Dante.“ V parku jsme si našli dobré místo, kde jsme mohli pokračovat ve hře. Pozoroval jsem Dantovu tvář, když vši silou vrhal teniskou. Jeho otec měl pravdu. Dante si vynalezl hru, která mu posloužila jako výmluva, aby si mohl vyřídit účty s teniskami.

Dvanáct

Jednou odpoledne, bylo to po plavání, jsme se jen tak poflakovali u Quintanových na verandě.

Dante pozoroval svoje chodidla. Musel jsem se smát.

Chtěl vědět, čemu se směju. „Prostě jsem se jen tak smál,“ řekl jsem. „Copak se kluci nemůžou jen tak smát?“

„Neříkáš pravdu,“ řekl. Pořád něco měl s říkáním a neříkáním pravdy. V tom měl stejný problém jako můj táta. Jen s tou výjimkou, že můj táta si pravdu vždycky nechával pro sebe. Dante zase věřil, že pravdu je potřeba vyjádřit slovy. Nahlas. Někomu ji říct.

Já jsem v tomhle nebyl jako Dante. Byl jsem spíš jako můj táta.

„Dobře,“ řekl jsem. „Smál jsem se, protože ses tak zapáleně koukal na vlastní nohy.“

„To se fakt směješ divnejm věcem,“ řekl.

„Je to divný,“ řekl jsem. „Kdo to jako dělá – pozorovat vlastní nohy? Snad kromě tebe?“

„Není nic špatnýho na tom, pozorovat vlastní tělo,“ řekl.

„A taky říkáš fakt divný věci,“ řekl jsem. U nás doma jsme se o těle nikdy nebavili. U nás se to prostě takhle nedělalo.

„To je jedno,“ řekl.

„To je jedno,“ řekl jsem.

„Máš rád psy, Ari?“

„Miluju je.“

„Já taky. Nemusej nosit boty.“

Smál jsem se. Začal jsem si myslet, že jedno z mých poslání tady na světě je smát se Dantovým vtipům. Jenomže Dante ty věci neříkal, aby se jim někdo smál. Prostě byl jenom sám sebou.

„Chci se zeptat svýho táty, jestli by mi nepořídil psa.“ Měl v tváři takový zapálený výraz – jako oheň. A to jeho zapálení mě zaujalo.

„Jakýho psa bys chtěl?“

„Nevím, Ari. Nějakýho z útulku. Chápeš, jednoho z těch, co je lidi nechťej.“

„Jo,“ řekl jsem. „Jak ale poznáš, kterýho si vybrat? V útulku je spousta psů. A všichni toužej po záchraně.“

„To je tím, že jsou lidi tak zlý. Vyhazují psy, jako by to byly odpadky. To fakt nenávidím.“

Jak jsme tam tak seděli a povídali si, zaslechli jsme nějaké kluky, jak pokřikují přes ulici. Byli tři a možná o něco mladší než my. Dva měli vzduchovku a ukazovali na ptáče, které právě zastřelili. „Dostali jsme ho! Dostali jsme ho!“ Jeden z nich vzduchovkou mířil ke stromu.

„Hej!“ Dante zakřičel: „Přestaňte s tím!“ Než jsem si stačil uvědomit, co se děje, byl už dávno uprostřed cesty. Běžel jsem za ním.

„Nechte to plavat! Co to s váma sakra je?“ Dantova natažená ruka jim naznačovala, aby s tím přestali. „Dejte mi tu pušku!“

„Ses zbláznil, ne? Snad si nemyslíš, že ti dám svou vzduchovku.“

„To je nezákonný,“ řekl Dante. Byl jako smyslu zbavený. Jako by skutečně přišel o rozum.

„Druhej dodatek k ústavě,“ řekl ten klučina.

„No jasně, druhej dodatek k ústavě,“ řekl druhý. Pevně tiskl pušku.

„Druhej dodatek se nevztahuje na vzduchovky, vy pitomci. A stejně, v tomhle městě je zakázaný držet zbraň.“

„Co s tím jako hodláš dělat, zelenáči?“

„Donutím tě, abys přestal,“ řekl.

„Jak?“

„Nakopu vám ty vaše vyhublý zadnice. Budete brečet až k mexický hranici,“ řekl jsem. Myslím, že jsem se začal bát, že ti kluci něco Dantovi provedou. Řekl jsem to, co jsem právě v tu chvíli cítil. Nebyli to velcí kluci a nebyli ani nijak bystří. Byli to hloupí uličníci a už jsem mnohokrát viděl, čeho byli taková škodolibá a přiblblá kluci schopní. Možná že Dante nebyl dostatečně odvážný, aby se pral. Ale já ano. A nikdy jsem se za pořádnou ránu nestyděl, když to dotyčný potřeboval.

Chvíli jsme tam jen tak postávali a jeden druhého jsme si poměřovali. Bylo mi jasné, že Dante neměl ponětí, co dělat dál.

Jeden z těch kluků vypadal, že na mě namíří svou vzduchovku.

„Kdybych byl na tvým místě, tak bych to nedělal, ty malej náfuko.“ A jen tak s klidem jsem se k němu natáhl a zbraň jsem mu vzal. Stalo se to rychle a nečekal jsem to. Byla to jedna z věcí, kterou jsem se o rvačkách naučil. Buď rychlej, překvap svýho soupeře. To vždycky fungovalo. Bylo to

pravidlo rvaček číslo jedna. A najednou jsem tam stál s jeho vzduchovkou. „Máš štěstí, že jsem to nenarval přímo do tebe.“

Odhodil jsem pušku na zem. Nemusel jsem jim ani říkat, aby vypadli. Prostě odtáhli a sršeli při tom nadávkami.

S Dantem jsme se na sebe podívali.

„Nevěděl jsem, že se rád pereš,“ řekl Dante.

„To ani ne. Ani ne,“ řekl jsem.

„Ale jo,“ řekl Dante. „Miluješ rvačky.“

„Možná máš pravdu,“ řekl jsem. „Nevěděl jsem, že seš pacifista.“

„Možná že nejsem pacifista. Třeba si jenom myslím, že k tomu, abys mohl střílet ptáky, potřebuješ mít sakra dobrý důvod.“ Zkoumavě si prohlédl mou tvář. Nechápal jsem, co se v ní snaží najít. „Taky jsem koukal, jak se z tebe sypou ty nadávky.“

„No, dobře, Dante, tohle nebudem říkat tvý mámě.“

„Ani tvý ne.“

Podíval jsem se na něj. „Mám takovou teorii, proč jsou mámy tak přísný.“

Dante se skoro rozesmál. „Protože nás milujou, Ari.“

„To je jenom část. Ale taky proto, že chtějí, abysme navždy zůstali dětma.“

„Jasně, myslím, že mou mámu by to opravdu potěšilo – kdybych byl pořád malej.“ Dante se podíval dolů na mrtvé ptáče. O pár minut později začal šílet vzteky. Vypadal, že se rozpláče.

„Nikdy jsem tě neviděl tak našťvanýho,“ řekl jsem.

„Já tě taky nikdy neviděl tak našťvanýho.“

Bylo nám jasné, že každý jsme našťvaní z jiného důvodu.

Chvíli jsme tam jen tak stáli a dívali jsme se na to mrtvé ptáče. „Je to jenom vrabčák,“ řekl. A pak se rozbrečel.

Nevěděl jsem, co mám dělat. Tak jsem tam jenom stál a koukal na něj.

Přešli jsme zpátky přes ulici a posadili se na verandu. Zahodil tenisky opodál a dal do toho všechnu svou sílu a vztek. Utřel si slzy na obličej.

„Bál ses?“ zeptal se.

„Ne.“

„Já jo.“

„A?“

Pak jsme zase zmlkli. Mlčení jsem nenáviděl. Nakonec jsem se hloupě zeptal: „Proč vlastně existují ptáci?“

Podíval se na mě. „Ty nevíš?“

„Asi ne.“

„Ptáci existují, aby nás naučili něco o nebi.“

„Ty tomu věříš?“

„Ano.“

Chtěl jsem mu říct, aby už nebrečel, říct mu, že nezáleželo na tom, co ti kluci provedli tomu ptáčeti. Věděl jsem ale, že na tom *záleží*. Záleželo na tom Dantovi. A stejně by nemělo žádný smysl říkat mu, aby nebrečel, když to potřeboval. Takový on prostě byl.

A pak najednou přestal. Zhluboka se nadechl a podíval se na mě. „Pomůžeš mi to ptáče pohřbít?“

„Jasně.“

Půjčili jsme si od jeho táty z garáže lopatu a vrátili jsme se do parku k místu, kde na trávníku ležel ten mrtvý pták. Lo-

patou jsem ptáče zvedl a přenesl jsem ho přes ulici k Dantovi na dvorek. Vykopal jsem pod vysokým oleandrem jámu.

Položili jsme vrabce do jámy a pohřbili ho. Ani jeden z nás nepromluvil.

Dante zase plakal. A já jsem se cítil špatně, protože jsem plakat nemohl. Vůbec jsem k tomu ptáčeti nic necítil. Byl to jenom pták. Možná si nezasloužil, aby ho zabilo nějaké hloupé dítě, jehož představa o zábavě spočívala ve střelení. Ale byl to pořád jenom pták.

Byl jsem tvrdší než Dante. Myslím, že jsem se tu tvrdost před ním snažil schovat, protože jsem chtěl, aby mě měl rád. Teď to ale zjistil. Že je ve mně ta tvrdost. A snad to bylo i v pořádku. Možná se mu na mně mohlo líbit, že jsem byl tvrdý, stejně jako mně se na něm líbilo, že v něm taková tvrdost *není*.

Oba jsme zírali na hrob ptáčete. „Díky,“ řekl.

„Jasně,“ řekl jsem.

Věděl jsem, že chce být sám.

„Počkej,“ zašeptal jsem, „uvidíme se zítra.“

„Zajdem si zaplavat,“ řekl.

„Jasně, zajdem si zaplavat.“

Po tváři se mu koulela slza. V záři zapadajícího slunce se její stopa odrážela jako řeka.

Zajímalo mě, jaké to je, být klukem, který pláče nad smrtí ptáčete.

Zamával jsem mu na rozloučenou. On mi mávnutí oplatil.

Cestou domů jsem přemýšlel nad ptáky a smyslem jejich bytí. Dante měl odpověď. Já ne. Vůbec mě nenapadalo, proč ptáci existovali. Nikdy by mě ani nenapadlo si takovou otázku položit.

Dantova odpověď mi dávala smysl. Možná, že kdybychom se zabývali studiem ptáků, mohli bychom se naučit něco o svobodě. Myslím, že to se snažil říct. Jmenoval jsem se jako filozof. Jaká byla *má* odpověď? Proč jsem neměl odpověď?

A proč v sobě někteří kluci měli slzy a někteří je neměli vůbec? Různí lidi žijou podle různých pravidel.

Po příchodu domů jsem se posadil na verandu před dům. Sledoval jsem západ slunce.

Cítil jsem se sám, ale nevnímal jsem to jako něco špatného. Skutečně jsem rád býval sám. Možná až příliš. Možná i můj táta byl takový.

Vzpomněl jsem si na Danta a pomyslel jsem si, co se mu asi tak právě honí hlavou.

Dantova tvář mi připadala jako mapa světa. Světa, ve kterém není žádná temnota.

Páni, svět bez temnoty. Nebyla by to krása?

Vrabci padají z nebe

*Když jsem byl malý kluk, probouzel jsem se s pocitem,
že nastal konec světa.*

Jedna

Ráno po pohřbu ptáčete jsem se probudil a celý jsem hořel.

Bolely mě svaly, páliło mě v krku a hlava mi pulsovala téměř jako srdce. Pozoroval jsem své ruce a skoro se mi zdálo, že patří někomu jinému. Když jsem se pokusil vstát, vrávorál jsem, ztrácel jsem rovnováhu a točil se se mnou celý pokoj. Pokusil jsem se udělat krok, ale moje nohy byly na mou váhu příliš slabé. Spadl jsem zpátky do postele a podařilo se mi při tom shodit budík.

Má matka se objevila v pokoji a z nějakého důvodu se mi nezdála skutečná. „Mami? Mami? Jsi to ty?“ Myslím, že jsem křičel.

Tázavě se na mě podívala. „Ano,“ řekla. Měla opravdu vážný výraz.

„Upadl jsem,“ řekl jsem.

Něco řekla, ale nějak se mi to nedařilo přeložit do srozumitelné řeči. Všechno bylo tak cizí a měl jsem pocit, že se mi to celé zdá, ale dotyk její ruky na mé paži mi připadal skutečný. „Úplně hoříš,“ řekla.

Na tváři jsem cítil její ruce.

Nechápal jsem, kde jsem, tak jsem se jí zeptal: „Kde to jsme?“

Chvíli mě držela. „Pšššt.“

To slovo zaznělo tak tiše. Mezi mnou a světem byla stěna a na chvíli jsem si myslel, že mě svět nikdy nepřijal a teď jen využívá příležitosti, aby se mě zbavil.

Podíval jsem se nahoru a viděl jsem mámu, jak nade mnou stojí, podává mi dva aspiriny a sklenici vody.

Posadil jsem se a natáhl se, abych si vzal prášek. Když jsem držel sklenici, všiml jsem si, jak se mi třepou ruce.

Dala mi pod jazyk teploměr.

Na hodinkách sledovala čas, potom mi teploměr z pusy vytáhla.

„Čtyřicet,“ řekla. „Tu horečku musíme srazit.“ Zakroutila hlavou. „To jsou ty bacily z bazénu.“

Svět mi na chvíli připadal blíž. „Je to jenom nachlazení,“ zašeptal jsem. Ale znělo to, jako by za mě mluvil někdo jiný.

„Myslím, že je to chřipka.“

Ale je léto. To byla slova, která jsem měl na jazyku, ale ne-dařilo se mi je vyslovit. Nedokázal jsem ovládnout třes. Přehodila přese mě další příkrývku.

Všechno okolo se točilo, ale když jsem zavřel oči, pokoj ustrnul a potemněl.

A pak se dostavily sny.

Z nebe padali ptáci. Vrabci. Miliony a miliony vrabčáků. Padali jako kapky deště a tloukli do mě a já jsem byl celý potřísněný od jejich krve a nemohl jsem najít místo, kam bych se skrýl. Jejich zobáky se mi zařezávaly do kůže jako šípy. A letadlo s Buddym Hollym padalo z nebe a slyšel jsem Waylona Jenningse, jak zpívá „La Bambu“. Slyšel jsem Danta plakat – a když jsem se otočil, abych se rozhlédl, kde to jsem, všiml jsem si, že v náručí tiskne bezvládné tělo Richieho Va-

lense. A pak to letadlo padalo přímo na nás. Viděl jsem jen stíny a zemi v plamenech.

A pak nebe zmizelo.

Musel jsem křičet, protože máma i táta byli v pokoji. Trásl jsem se a všechno bylo promočené potem. A pak jsem si uvědomil, že jsem brečel. Nedařilo se mi přestat.

Táta mě zvedl a sedl si se mnou do křesla a začal se houpat. Cítil jsem se malý a slabý a chtěl jsem mu objetí opětvovat, ale nešlo to, protože v mých pažích nebyla žádná síla, a chtěl jsem se ho zeptat, jestli mě takhle houpával i dřív, když jsem byl malý kluk, protože jsem si to nepamatoval, a proč jsem si to vlastně nepamatoval. Začal jsem si myslet, že asi ještě pořád sním, ale máma mezitím vyměňovala povlečení a prostěradlo na posteli, takže bylo jasné, že všechno je skutečnost. Kromě mě.

Myslím, že jsem si něco povídal. Otec mě stiskl ještě silněji a něco zašeptal, ale ani jeho paže ani šeptání mi nedokázaly zabránit, abych se klepal. Máma osušila mé zpocené tělo ručníkem a společně s tátou mi oblekli čisté triko a spodní prádlo. A pak jsem řekl něco skutečně zvláštního: „To triko mi neberte, dal mi ho táta.“ Věděl jsem, že brečím, ale netušil jsem proč, protože jsem nebyl typ kluka, který se jen tak rozbrečí, a pomyslel jsem si, že to snad brečí někdo jiný.

Slyšel jsem, jak táta šeptá: „Pšššt. To bude dobrý.“ Položil mě zpátky do postele a máma se posadila vedle mě a přinutila mě vypít trochu vody a vzít si aspirin.

Viděl jsem výraz v tátově obličejí a bylo mi jasné, že si dělá starosti. A já jsem byl zase smutný, že si kvůli mně dělá starosti. Zajímalo mě, jestli mě držel doopravdy, a chtěl jsem

mu říct, že nebyla pravda, že bych ho nenáviděl, že to bylo jenom tím, že jsem mu nerozuměl, nerozuměl jsem, kdo byl, a chtěl jsem, tolik jsem mu chtěl porozumět. Máma něco tátovi řekla španělsky a on přikývl. Byl jsem příliš unavený na to, abych se o nějaká slova zajímal, a bylo úplně jedno v jakém jazyce.

Svět ztichnul.

Usnul jsem – a sny se mi vrátily. Venku pršelo a všude kolem hřmělo a blýskalo se. A já viděl sám sebe, jak v tom dešti utíkám. Hledal jsem Danta a křičel jsem, protože se ztratil: „Dante! Vrať se! Vrať se!“ A potom už jsem nehledal Danta a hledal jsem tátu a řval jsem: „Táto! Tati! Kde jsi? Kde jsi?“

Když jsem se probudil, zase jsem se topil ve vlastním potu. Táta seděl na houpacím křesle a sledoval mě.

Máma vešla do pokoje. Podívala se na otce – potom na mě.

„Nechtěl jsem vás vyděsit.“ Nedařilo se mi mluvit hlasitěji než šeptem.

Máma se usmála a já jsem si pomyslel, že musela být opravdu krásná, když byla mladá. Pomohla mi, abych se posadil. „*Amor*, jsi úplně promočený. Co kdyby ses osprchoval?“

„Zdály se mi zlé sny.“

Opřel jsem si hlavu o její rameno. Chtěl jsem, abychom všichni tři takhle zůstali navždy.

Táta mi pomohl do sprchy. Cítil jsem se slabý, ale umyl jsem se, a jak na mé tělo začala dopadat teplá voda, přišly mi na mysl mé sny... Dante, můj táta. A zatoužil jsem po tom vědět, jak vypadal můj táta, když byl v mém věku. Matka mi řekla, že byl krásný. Chtěl jsem vědět, jestli byl tak krásný jako Dante. A chtěl jsem vědět, proč jsem si to vlastně myslel.

Než jsem se vrátil do postele, máma zase vyměnila povlečení a prostěradlo. „Horečka je pryč,“ řekla. Podala mi další sklenici vody. Nechtěl jsem ji, ale vypil jsem všechno. Netušil jsem, jak velkou jsem měl žízeň, a požádal jsem o víc vody.

Můj otec byl stále se mnou, seděl na houpacím křesle.

Když už jsem ležel v posteli, nějakou chvíli jsme se jeden na druhého koukali.

„Hledal jsi mě,“ řekl.

Podíval jsem se na něj.

„Ve snu. Hledal jsi mě.“

„Pořád tě hledám,“ zašeptal jsem.

Dva

Příští den ráno, když jsem se probudil, jsem si myslel, že jsem zemřel. Věděl jsem, že to není pravda – ale ta myšlenka mě pronásledovala. Možná je to tím, že když je člověk nemocný, tak jistá jeho část zemře. Nevím.

Mámino řešení mé těžké situace spočívalo v tom, že mě nutila pít litry vody – každá další sklenice mi způsobovala bolest.

Nakonec jsem začal stávkovat a další pití jsem odmítal. „Můj močový měchýř se nafukuje jak balon a brzo praskne.“

„Nic takového se nestane,“ řekla, „pročistí se ti tělo.“

„Už nechci bejt víc čistej,“ řekl jsem.

Voda ale nebyla to jediné, s čím jsem se potýkal. Trápil jsem se nad kuřecím vývarem. Z mámina kuřecího vývaru se stal nepřítel.

První talíř byl úžasný. Nikdy jsem neměl takový hlad. Vůbec nikdy. Dala mi skoro čistý vývar.

Polívku jsem dostal i další den k obědu. To bylo taky v pohodě, protože jsem do ní dostal i kuře a zeleninu a jedl jsem ji s teplými tortillami a máminou mexickou rýží. Pak se ale polívka vrátila ve formě odpolední svačinky. A na večeri.

Dělalo se mi špatně, když jsem viděl vodu a kuřecí vývar. Dělalo se mi špatně z toho, jak se mi dělá špatně. Po

Toto je pouze náhled elektronické knihy. Zakoupení její plné verze je možné v elektronickém obchodě společnosti eReading.